

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quae personae gaudeant hoc immunitatis privilegio. punct. 7

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

libert. Ecclesie, cap. 10. num. 7. & consentiunt Decian. & Bonacin. *supra*.

22 At si capella caret, est prima sententia probabilis sit, probabilior mihi videtur in puncto iuris privilegio immunitatis gaudere, etiam si ultra 40. passus exiit. Tum quia expressè, & sine ulla limitatione in *suprad. cap. id. constitutum*, conceditur domui Episcopali hoc privilegium. Ergo limitandum non est, cum favorabile sit, & pium. Tum quia si intra 40. passus deberet domus Episcopalis existere, ut hoc privilegio gauderet, nulla ei specialis prerogativa conceditur, quæ non concedatur cuilibet alteri domui Ecclesie; vel canonico-rum ibidem existentium: cum iis omnibus in satis probabili sententia hoc privilegium concessum sit. Tum quia privilegium non conceditur; quia ipsa domus Episcopi canonice deputata sit divinis officiis: nulla enim talis est, neque quia Ecclesie adheret tanquam aliquid illius, ut cæmeterium, sacristia, atrium, &c. Alias careris domibus hæc esset prerogativa concedenda; sed conceditur in reverentiam, & decorem dignitatis Episcopalis, quæ est suprema dignitas in Ecclesia. Ob hæc ergo rationem merito debetur illi hæc prerogativa. Denique domui habenti capellam, seu oratorium omnes conveniunt hæc prerogativa debita esse, sed ob capellam, aut oratorium priuatum: quale communiter Episcopi habent, non debetur, sicuti neque ipsi priuato oratorio. Ergo dicendum est debita esse ob Episcopalem dignitatem: sic ex communi sententia Nauarr. *Man. cap. 25. num. 18. Analt. Germ. de sacrosanct. immunit. libro tertio cap. 16. num. 45. Tufchus præf. verbo Ecclesia, concl. 9. num. 11. & concl. 10. num. 8. Suarez 2.1. de relig. cap. 9. n. 9. Plures alios referens Farinac. de carcer. q. 28. num. 38. & in append. de immunit. cap. 17. n. 27. Dixi in puncto iuris verius esse, hoc privilegium immunitatis palato Episcopi ultra 40. passus ab Ecclesia existenti deberi, ut lo-cum dare consuetudini, si legitime præscripta est; quia cum iuri aduersa non sit, breviori tempore introduci potest; sic Suar. *dicto cap. 9. num. 9. fin.* & ita hæc esse consuetudinem receptam testatur Couar. *dicto cap. 20. num. 5. Decian. & Bonac. in prior sententia relati.* Ex his constat aduersantium argumen-torum solutio; licet enim domus Episcopi ultra 40. passus exiit contra debitum ius, non obinde immunitate priuari debet, si à consuetudine non priuetur.*

23 Decimo tertio extendunt aliqui hoc privilegium im-munitatis ad domos illustrissimorum Cardinalium, non solum in urbe existentium, sed extra. Quod privilegium cum non sit in iure fundatum, debet ex privilegio, vel ex consuetudine haberi, quæ consuetudo introduci potuit ob similitudinem, quam habent cum Episcopali bus domibus: si enim iis hæc prærogativa conceditur, & Cardinalibus Ecclesie Principibus con-cedenda videtur: & ita docuit Nauarr. *supra cap. 25. num. 18. in fine. Decian. tract. crim. lib. 6. cap. 25. num. 15. in fine. Clarus præf. §. fin. quasi. 70. vers.* item adde Tufch. verbo Ecclesia, *con-clus. §. n. 12. Marian. Ital. de immunit. Ecclesia, lib. 1. cap. 4. §. 9. n. 22. Cæterum hæc consuetudo (si forte aliquando viguit) con-stitutionibus Greg. XI I I. & Sixti V. sublata est, ut testatur Farin. de carcerib. q. 28. n. 48. & in append. de immunit. c. 17. n. 27. 4.*

24 Decimo quarto extenditur communiter à Doctoribus hoc privilegium ad tabernaculum Eucharistie, si ad illam habeat, vel ad sacerdotem Eucharistiam portantem, ad quem si reus confugiat, affirmant Doctores turum esse, non minus quam si ad Ecclesiam confugisset. Quia cum tora hæc immu-nitas Ecclesie ob reverentiam Eucharistie sanctissime ibidem existeris introducta sit, sequitur ipsam Eucharistie potius de-beri, ac proinde illam amplectentem immunitate gaudere, sic innumeris referens Farin. *de carcerib. q. 28. n. 11. & in append. de immunit. cap. 17. num. 27. 5. Petr. Gregor. sintag. iuris, lib. 33. cap. 2. n. 14. Tufchus præf. verbo Ecclesia, concl. 10. num. 33. Analt. Germ. de sacros. immunit. lib. 3. cap. 26. n. 51. At ut bene aduertit Suar. 2.1. de relig. lib. 3. cap. 9. sub n. 10. Bonac. *disf. 3. de primo decal. præcepto q. 7. §. 2. n. 11. cum glossa in cap. quasi. tum 13. q. 2. Couar. 2. var. cap. 20. n. 6.* Hoc privilegium non habetur in iure, ac proinde solum ex consuetudine introduci potuit, & merito; quia hæc consuetudo pietatem fovet, & devotionem, & reverentiam in hoc sanctissimum, & divinif-imum sacramentum excitat. Quare consuetudo expectanda est, & iuxta illam casus decidendus.*

25 Decimo quinto extenditur ab aliquibus hoc privilegium ad status Principis, quæ tanquam Ecclesie sacros reddunt delinquentes illuc fugientes ex *leg. unica. Cod. de his qui ad status confugiant*, & ex *leg. 1. Cod. de his qui ad Ecclesias confugiant, leg. capitalium §. ad status. ff. de penis. & alibi.* & tradit Petr. Gregor. *sintag. iuris lib. 33. cap. 21. n. 11. & 12. & Hostien. Anchar. Ioann. And. c. Ecclesia. de immunit. Eccles. & alij plures relati à Decian. & Farinac. locis referendis.* Verum hæc immunitas tamen viget, sacra non est, neque inter im-munitates Ecclesie enumeranda. Tum quia non est à Pontifice introducta. Tum quia non est in reverentiam divini cultus, sed in honorem humani Principis. Adde consuetudine hæc immunitatem politicam sublatam esse 160 quod plures illa abu-terentur, testatur Decian. *tract. crim. lib. 6. c. 2. n. 5. Farinac. de Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars 11.*

carcerib. q. 28. num. 49. & in append. de immunit. cap. 17. n. 27. 8.

PUNCTUM VII.

Quæ personæ gaudeant hoc immunitatis privilegio.

- 1 Omnibus Christianis baptizatis hoc privilegium concessum est.
- 2 Interdictus ab ingressu Ecclesie hac immunitate gaudet, ta-metsi aliqui contra sentiant.
- 3 Excommunicatus ab hoc privilegio non excluditur.
- 4 Hæreticus in aliis criminibus ab hæresi, gaudet hac immuni-tate secundum probabilior sententiam.
- 5 Infidèles communiter Doctores negant hac immunitate gau-dere.
- 6 Contrarium alij affirmant.
- 7 Distinctione conciliantur sententia.
- 8 Quando reputabitur infidelis confugiens ad Ecclesiam vel le conuertit, vel conuersionem simulare.
- 9 Banniti, & condemnati in criminibus exceptis, non gaudent immunitate. Secus si ex solis iudicis, seu in contumacia condemnati sint.
- 10 Captus, & in carcerem reclusus si ad Ecclesiam fracto carcere confugiat, gaudet immunitate.
- 11 At fortiori gaudet, si captus à ministris ex eorum se manibus liberet.
- 12 Item si ad supplicium pergens ad Ecclesiam confugit.
- 13 Si sine data custodia redeundi ad carcerem, ad Ecclesiam con-fugias, gaudes immunitate, tametsi alij contra sen-tiant.
- 14 Clerici comparatione iudicum secularium gaudent immuni-tate.
- 15 Comparatione iudicum Ecclesiasticorum non gaudent in cri-minibus exceptis: in aliis vero plures Doctores censent non gaudere.
- 16 Alij è contra affirmant.
- 17 Vtraque sententia probabilis, sed negans est probabilior atten-ta consuetudine.
- 18 Satisfit rationibus n. 16. adductis.
- 19 Seruus confugiens ad Ecclesiam qua immunitate gaudeat comparatione domini.

OMnibus Christianis baptizatis cuiuscunque conditio-nis existant (exceptis casibus in iure expressis, de quibus infra) hoc privilegium immunitatis concessum est, ut constat ex *cap. inter alia. de immunit. Eccles. cap. frater, cap. minor. si quis contumax 17. q. 4.* Quapropter siue liber sit, siue seruus, siue nobilis, siue ignobilis, siue iuuenis, siue senex hoc privilegio gaudet, ut bene probat Guicert. *præf. q. civil. lib. 3. q. 1. n. 7.* Ratio est. Tum quia Deus non est acceptor personarum: Tum quia hæc qualitas seruitutis, vel libertatis, nobilitatis, vel ignobilitatis accidentaria est.

Sed circa hæc regulam dubitatur. Primum, an interdictus ab ingressu Ecclesie gaudeat hac immunitate? Negat Felin. *cap. à nobis. de Exception. num. 5.* Summa confessorum *tit. de immu-nit. Eccles. q. 5.* Mouentur. Tum quia non debet Ecclesia eum recipere, quem à se per interdictum excludit. Tum quia sic in-grediens videtur aduersus Ecclesie prohibitionem delinquere, cuius aditus illi est interdictus. Ergo frustra eius auxilium im-ploret, *cap. quia frustra. de usuris.* Sed omnino dicendum est gaudere hoc privilegio. Tum quia interdicti censura non habet hunc effectum priuandi personam interdictam hac immu-nitate, ut ex iis quæ diximus de interdicto constat. Tum quia interdictus non priuatur ab ingressu Ecclesie materiali, sed forma-li, scilicet ab ingressu Ecclesie in ordine ad audienda diuina officia. Tum quia non delinquit contra censuram interdicti, qui ob vitandam grauem penam ad Ecclesiam confugit, etiam tem-pore diuinorum officiorum, quia necessitate compulsus illuc confugit sic pluribus firmat Farinac. *in append. de immunit. c. 2. n. 44. Suar. 2.1. de relig. lib. 3. cap. 10. n. 4. Alexand. Ambrosin. de immunit. Ecclesia. c. 8. n. 12. Bonac. *disf. 3. q. 7. §. 3. n. 8.**

Secundo dubitatur: An excommunicatus excludatur ab hoc privilegio? Et ratio dubitandi est. Tum quia non decet Ecclesiam fauere iis, qui Ecclesie rebelles sunt. Tum quia excom-municatus ab Ecclesie, & fidelium participatione est exclusus. Ergo est exclusus ab hoc privilegio: & ita tenet Felin. & Sum. Confess. *locis precedentiibus allegatis.* Sed omnino tenendum est contrarium cum Farinac. *supra. & de carcerib. q. 28. n. 39. & 40. Suarez num. 4. Bonacin. n. 9. Ambrosin. num. 12. Tufchus verbo Ecclesia, concl. 10. num. 26. Iulius Clarus lib. 5. §. fin. q. 30. n. 18. Azor. 1. p. lib. 9. c. 9. post. vers. quid de pagano Cou. 2. var. cap. 20. n. 11. Decian. tract. crim. lib. 6. cap. 26. n. 3. & aliis.* Ratio est. Tum quia excommunicatio non habet hunc effectum priuandi excommunicatum immunitate, & ex alia parte omnibus locis factis est hæc immunitas concessa absque

absque excommunicationis exclusione. Ergo. Neque obstat excommunicationum indignum esse hoc beneficio: tanto enim maiorem pietatem Ecclesia ostendit, si illum tueatur, & defendat. Non enim considerat ad illius defensionem, delictum, & excommunicationem commissam, sed loci sanctitatem.

4. Tertio dubitatur de heretico. An exclusus sit ab hoc privilegio in aliis criminibus præter hæresim? Nam quoad hæresim punitionem certum est exclusum esse, ut postea dicemus. Affirmat Dedicant. *tract. crim. lib. 6. cap. 26. num. 4.* fauet Alexand. Ambrosio. *de immunit. cap. 8. num. 9.* Mouentur, quia hæreticus indignus esse videtur hoc beneficio, ut potest Ecclesie hostis & proditor. Deinde ratione hæresis à privilegio immunitatis est exclusus. Ergo est exclusus quoad omnia delicta, aliàs erit exclusus, & non exclusus. Nihilominus probabilis censeo Ecclesie immunitate gaudere quoad alia delicta. Sic Syluest. *verbo immunitas 3. n. 2. vers. Et idem puro de heretico.* Suarez *tract. 1. de relig. cap. 10. num. 13.* Bonac. *disp. 3. de primo decal. præcepto. q. 7. §. 3.* quia respectu aliorum delictorum crimen hæresis se habet per accidens. Ergo non potest impedire immunitatem, quam delinquens obinetne ob alia delicta ab Ecclesia extrahatur. Adde legem priuilegium hæreticum immunitate, formaliter intelligendam esse, ut scilicet prius hæreticum, quatenus hæreticus est, non quatenus est homicida, aut alio crimine infectus, aliàs qui delinqueret in Ecclesia priuilegium esse immunitate, non solum quoad illud delictum, sed quoad alia quælibet, quod est contra communem. Et hinc responsum est fundamentum contrario. Fætor hæreticum indignum esse hoc beneficio, sed Ecclesia ob offensionem suæ pietatis ab eo illum non excludit. Neque inde fit esse hæreticum exclusum, & non exclusum absolute, sed solum esse exclusum quoad hæresim, & admissum quoad alia delicta. Vnum tamen est omnino certum, si Ecclesia sunt reconciliati gaudere immunitate; quia tunc non sunt hæretici, est fuerint.

5. Quarto dubitatur de Iudæo, Sarraceno, & quolibet alio infideli, an Ecclesie immunitate potiantur. Negant communiter Doctores, ut videre est apud Farinac. *de carcerib. q. 28. num. 68.* Et in *append. de immunit. cap. 5. n. 71.* Et 79. Decian. *tract. crim. lib. 6. cap. 26. num. 2.* Couar. *2. var. cap. 20. num. 11.* Ioann. Guierri. *lib. 3. præf. quest. ciuil. q. 7. n. 51.* & alios, & mouentur ex *leg. 1. Cod. de his qui ad Ecclesiam confugiunt.* Vbi ij confugiens ad Ecclesiam à privilegio immunitatis excluduntur, etiam si baptismum petant, quia simulat se Christianæ legi velle coniungi, ut ibidem dicitur, & licet in *cap. inter alia de immunit. Ecclesiar. omnibus generaliter concedatur hoc priuilegium, siue liberis siue seruis; videretur intelligendum de liberis, & seruis fidelibus: Tum quia fit decisio iuxta statuta canonum, & traditiones legum ciuiliū, & cum in legibus ciuilibus infideles excludantur, iure canonico videntur exclusi. Tum quia de his qui foris sunt non curat Ecclesia, neque potest illos iudicare. At si priuilegium immunitatis illis concederet, iudicare posset. Ergo non comprehenduntur.*

6. Verum alij non contemnendi Doctores contrarium affirmant cum glossa, & Innocent. in *cap. inter alia de immunit. Ecclesiar. verbo extrahendus.* Sic Syluest. in *summ. verbo immunit. 3. n. 2. vers. secundum de pagano, Tabien. eodem n. 7. Armil. n. 9.* Hieron. *Tabal. commun. contra commun. q. 269.* Marian. Itali. *de immunit. Ecclesiar. lib. 1. cap. 3. §. 1. per totum.* Et mouentur; quia in *cap. inter alia. c. minor. cap. frater. cap. si quis inuentus. c. si quis contumax.* omnibus indistincte conceditur hoc priuilegium; quia non propter personas, sed personis propter locum conceditur. At infideles capaces sunt huius concessionis. Ergo siue velint conuerti, siue renuant, hoc priuilegio gaudent.

7. In hac contrarietate media via credo esse procedendum; gaudere, inquam, immunitate infidelem ad Ecclesiam confugientem, si velit fidelis esse, secus si simulat se velle conuerti: sic Nauarr. *cap. 25. num. 10.* Baiard. ad Clarum *q. 30. num. 23.* Suarez *de relig. t. 1. cap. 10. num. 10.* Et 11. Bonac. *disp. 3. de primo decal. præcepto. quest. 7. de immunit. §. 3. n. 5.* Azor. *instit. moral. 2. p. lib. 9. cap. 9. q. 9.* Tuschus *verbo Ecclesia, concl. 10. n. 28.* Farinac. in *append. de immunit. cap. 5. n. 83.* Ioann. Guierri. *præf. quest. ciuil. lib. 3. quest. 7. num. 51.* Vtraque pars probatur argumentis primæ & secundæ sententiæ. Et præterea, quia dignum est, ut Ecclesia faueat ei, qui ei inferuire cupit, secus ei qui renuit. Item quia leges ciuiles seruandæ sunt, quoties canonicis non contradicunt: at nulla lex canonica expressè de infidelibus disponit, gaudeant, vel non gaudeant immunitate. Ergo seruandæ sunt in hac parte leges ciuiles. Item negari non potest dubium esse, an infideles in legibus canonicis comprehensum fuerint, cum expressè de illis non fuerit facta mentio. Sed quoties dubium insurgit lege canonica, petenda interpretatio est ex lege ciuili, ut est apud omnes receptum. Ergo in hoc dubio decidenda est hæc questio ex lege ciuili: At in *leg. prima. Cod. de his qui ad Ecclesiam confugiunt,* excluditur ab immunitate qui se simulat conuerti. Ergo tacite admittitur, qui verè conuerti vult.

8. Difficultas autem est; quando reputabitur confugiens se velle conuerti, vel potius simulare conuersionem? In qua

re placet mihi sententia doctissimi Franc. Suar. quæ sequitur Bonac. & Farinac. *locis relatis:* si enim ante paratum delictum, & conceptum iudicis timorem signa dederit conuersionis, tunc quidem confugiens ad Ecclesiam, & baptismum petens, non debet præsumi simulat petere, sed ex animo, quia debet præsumi ex eadem voluntate, quia primò baptismum desiderabat hanc oriri petitionem, non ex animo vitandi penam, & se securum reddendi in Ecclesia. Quod si post paratum delictum, conceptumque iudicis timorem baptismum petat, simulat petere præsumendum est, ut clarè videtur in dicta *leg. prima. Cod. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt,* & traditur plures relati à Farinac. *dicto cap. 5. num. 82.* Verum, an hæc præsumptio sit iuris, & de iure, aduersus quam nulla admittitur probatio; non leuis est inter Doctores controversia; Negat Suar. Bonac. & Farinac. *num. 84.* esse præsumptionem iuris, & de iure, sed solum esse præsumptionem iuris, aduersus quam admittitur probatio. Credo tamen cum Panormi. in *d. cap. inter alia,* probabilis præsumptionem esse iuris, & de iure: quia illa dicitur præsumptio iuris, & de iure, quando ius certum quid statuit ob præsumptionem quam habet, ut multis allegatis probat Menoch. *de præsumpt. lib. 1. quest. 3. n. 16.* Et Tom. Sanch. *lib. 7. de matr. disput. 37. num. 7. Et 8.* At in præfenti ius ciuile statuit paganos confugientes ad Ecclesiam, & baptismum petentes, non esse ab Ecclesia defendendum ob præsumptionem quam habet simulationis. Ergo est præsumptio iuris, & de iure, de tali simulatione; ac proinde non admittitur probatio directa contra illam: bene tamen admitti potest probatio indirecta, qua fundamentum simulationis excluditur, ut aliis allegatis probat Thom. Sanch. *num. 37.* Erit autem probatio indirecta in præfenti, si probes aliis rationibus præter delictum commissum motum esse ad petendum baptismum. Interim verò quod hæc indirecta probatio sit, poterit Ecclesia ad se confugientem defendere, factaque probatione, si iudicet Ecclesia petitionem ex vero animo conuersionis oriam esse, concedet immunitatem, sicut & baptismum concedere tenetur: secus vero si id probatum non fuerit; Farinac. Bonac. Suar. *locis allegatis.*

9. Quinto dubitatur, An banniti, & condemnati, si ad Ecclesiam confugiant, gaudeant immunitate? ut quidem si plenè probationibus condemnati sint ob delictum exceptum, nemini potest esse dubium, non gaudere immunitate; quia si ante condemnationem ea non gaudent, post condemnationem melioris conditionis esse non debent, ut bene aduertit Farinac. *de carcerib. q. 28. num. 47.* At si ex solis iudicis, & non ex probationibus concludentibus condemnati sunt; quia tunc condemnati sunt ob contumaciam, & potius ob illam, quam ob delictum, dubium est an immunitate gaudeant? Et idem est de condemnatis ob delicta non excepta ab hoc priuilegio. Decian. *2. part. tract. crim. lib. 6. cap. 27. n. 8.* distinguit, si casu ad Ecclesiam confugit animo se defendendi ab aliqua molestia gaudent, secus si ex proposito, & ex voluntate vitandi penam ibi vellet habitare. Sed non placet distinctio, quia iure fundata non est. Credo ergo priuilegium immunitatis gaudere, quomodoque ad Ecclesiam confugiat: quia ipse non intendit inobedientiam fouere, sed condemnationem vitare; & ita tradit Farinac. *de carcerib. q. 28. num. 47.* Et in *append. de immunit. c. 2. n. 42.*

10. Sexto dubitatur de captis, & in carcerem reclusis, an si fracto carcere ad Ecclesiam confugiant, profici illis immunitas? Negat Petr. Gregor. *synag. iuris, lib. 33. cap. 22. num. 2. vers. Non effracto carcere.* Ratio esse potest, quia potestati iudicis, & illorum iudicio sunt incarcerati subiecti. Ergo contra iustitiam à tali iudicio se eximunt. Ergo ne dicamus Ecclesiam iustitiam fauere, neganda est iis delinquentibus immunitas. Cæterum, omnino tenenda est sententia contraria cum Nauarr. *sum. c. 25. num. 19.* Decian. *tract. crim. 2. p. lib. 6. cap. 28. num. 28.* Franc. Suar. *lib. 3. de reuerentia debita locis sacris, cap. 11. num. 18.* Et 19. Couar. *2. var. cap. 20. num. 13.* Farinac. *q. 28. num. 47.* Tuschus. *præf. concl. verbo Ecclesia, concl. 10. n. 30.* Alexand. Ambrosio. *de immunit. Et lib. 1. Ecclesiar. cap. 10. num. 11.* Bonac. *quest. 7. de immunit. §. 2. num. 10.* & aliis apud ipsos. Ratio est clara, quia priuilegium immunitatis omnibus confugientibus ad Ecclesiam conceditur præter casus exceptos, sed si pulsus veniens ad Ecclesiam confugiat, fracti que carceribus, non est delictum exceptum. Ergo. Secus verò dicendum est de eo, quem bitoarij per locum sacrum duxissent ad carcerem; huic enim non prodest loci immunitas; quia non ipse ad locum confugit, sed per illum victus dicitur; sic pluribus firmat Ioann. Guierri. *lib. 3. præf. quest. ciuil. q. 6. per totam.* Franc. Suarez *1. p. de relig. lib. 3. cap. 11. n. 18.* Tuschus *verbo Ecclesia, concl. 11. n. 28.* Alexand. Ambrosio. *de immunit. Et lib. 1. Ecclesiar. cap. 10. n. 10.* Farinac. *de carcerib. q. 28. num. 69.* Et in *append. de immunit. c. 1. n. 201.* Dacian. *tract. crim. lib. 6. cap. 8. n. 30.* Bonac. *disp. 3. q. 7. de immunit. §. 2. num. 10.* Neque obstat fundamentum contrarium. Iudices enim solim obtinent potestatem iudicandi reum, dum ipse reus in sua iustitidione exitit, secus si extra illam exeat; sicuti exit confugiens ad Ecclesiam. Neque in hac fuga committit graue delictum: quia

quia vitios suo. Et dato quod illum committat, non est crimen exceptum ab immunitate.

11 Hinc à fortiori inferitur, si captus à ministris iustitiæ ex eorum manibus in locum sacrum te recipias immunitate gaudere; quia positus in libertate ad Ecclesiam confugissis Ioan. Gutier. dicto lib. 3. q. 6. num. 4. & 5. Decian. lib. 6. cap. 28. num. 32. Tulchus verbo Ecclesia. concl. 10. num. 21. & 30. Farinac. in append. cap. 15. num. 196. Analt. Geim. de sacrorum immunit. lib. 3. cap. 16. n. 56. Quod credo extendendum esse, etiam si per vim tecum ferres ministros iustitiæ; semper enim verum est te ad Ecclesiam confugere; ac proinde illius debes immunitate gaudere. Marina. Italia. de immunit. Ecclesia, lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 20. & 29. Farinac. in append. de immunit. cap. 15. num. 195.

12 Secundò infero gaudere immunitate condemnatum ad mortem, si cum ad supplicium ducitur è manibus ministrorum se exiens ad Ecclesiam confugit ob eandem rationem, & tradit multis relatis Gutier. pract. quæst. civil. lib. 3. q. 4. num. 10. Decian. lib. 6. cap. 28. num. 29. Farinac. in append. de immunit. cap. 15. num. 197. Tulchus verbo Ecclesia, concl. 10. num. 22. & alij.

13 Sed quid dicendum, si fide data custodi, & iuramento præstito redeundis ad Ecclesiam confugias? Communis sententia tenet te gaudere immunitate, si carceratio in iusta fuit. At si fuit iusta, plures Doctores tenent tibi immunitatem non prodesse, Decian. tract. crimin. lib. 6. cap. 28. n. 21. Azor. 2. insit. moral. lib. 9. cap. 9. vers. quid dicendum, & alij relati à Farinac. in append. de immunit. cap. 15. num. 199. Ceterum, existimo cum eodem Farinac. num. 200. Fagund. 2. p. præcept. Ecclesia, lib. 4. cap. 4. num. 68. omninò gaudere immunitate; quia periculum non tollit immunitatem: & ex alia parte non eras in carceratus pro crimine excepto. Ergo. Adde facillimo negotio imperitari posse relaxationem iuramenti, & sic cessabit periculum.

Subdit tamen Francisc. Suar. alios referens lib. 3. cap. 11. n. 20. sine, & Fagund. supra, si nolis ad carcerem redire, posse prælatum dare facultatem, ut ab Ecclesia extraharis habita cautione de immunitate corporalis pœnæ, secus si illius pœnæ subesset aliquid mortis periculum. At hoc dictum nullo modo approbo, sicuti neque approbat Farinac. supra, & Bonacim. quæst. 7. de immunit. §. 2. num. 10. Quia hæc traditio privilegii immunitatis tibi concessum destrueret. Neque inde sit Ecclesiam favere delicto, sed favere delinquenti ob delictum commissum. Quod si vigeat aliquis te in Ecclesia delinquere, violans fidem datam, & iuramentum præstitum de redeundo. Ergo ratione iuris delicti non gaudes immunitate. Facilis est responso. Concedo namque te non gaudere immunitate quoad punitionem illius periculi, & infidelitatis. At gaudes immunitate quoad punitionem illius delicti, pro quo antea carceratus eras. Adde te à periculo excusari posse, si relaxationem iuramenti obtinens.

14 Septimò dubitatur de clericis? An gaudeant hac immunitate? Nemini est dubium gaudere comparatione iudicium secularium. Tum quia non debebant esse deterioris conditionis, quam laici. Tum quia ratione dignitatis ab eorum iudicio exempti sunt. Quod si de clericis in minoribus constituitur, neque habentibus beneficium, neque alicui Ecclesie specialiter addictis loquamur, quique iurisdictioni iudicium secularium subduntur, eodem modo, ac de laicis dicendum est, immunitate gaudere: & noravit Suar. lib. 3. cap. 10. num. 7. Nauar. cap. 35. num. 22. Bonac. de immunit. q. 7. §. 3. n. 6.

Quapropter difficultas est; An clerici beneficiati, vel in maioribus ordinibus constituti, quique à layca potestate iurisdictione excluduntur, & Ecclesiasticæ sunt adducti gaudeant immunitate Ecclesie comparatione suorum iudicium, sicut gaudent laici comparatione suorum?

15 Et quidem non gaudere in criminibus exceptis mihi certissimum est; quia nullibi invenitur hoc speciale privilegium; & tradit Suarez lib. 3. cap. 10. num. 7. Farinac. de carcer. q. 28. n. 8. & in append. de immunit. Ecclesia, n. 35. adversus Bernard. Diaz. pract. cap. 123. aliàs 115. in fine. De aliis vero criminibus variant Doctores, Abbas in cap. inter alia, de immunit. Ecclesia, num. 13. Sylvest. verbo immunitas, n. 7. Armilla n. 10. Rosella n. 9. Decian. tract. crim. lib. 5. cap. 28. num. 14. Nauar. cap. 35. num. 22. Suarez lib. 3. cap. 10. n. 5. & segg. Marc. Anton. Genouel. pract. Archiep. cap. 22. in fine, num. 11. Bonac. diff. 3. de primo decal. præcepto, q. 7. de immunit. §. 2. num. 7. & alij apud ipsos negant, Moentur. Primò, quia immunitas Ecclesie non debet derogare Ecclesie potestati. Ergo non debet impedire potestatem Ecclesiasticam puniendi sibi subiectos. Secundò, immunitas personalis debita clericis non impedit eorum punitionem à iudice Ecclesiastico. Ergo neque immunitas concessa loco, quæ maior est, hanc impedire potest. Tertiò, loci immunitatem tenetur defendere prælati Ecclesiastici illius loci: si autem clericis sibi subditi gaudet illius loci immunitas, rogo quis tunc clericum defenderet à prælato volebat extrahere? Item quis cognosceret, an debita sit illi immunitas? Nam remittere cognitionem ei,

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars. 11.

qui prætendit immunitatem, & adversus quem est immunitas, absurdum videretur. Ne ergo in hac inconuenientia incidamus, dicendum est clericum comparatione iudicis Ecclesiastici immunitate non gaudere. Quattò, sequeretur ex tali privilegio raro posse clericorum delicta puniri, cum in monasteriis, & Ecclesiis regulariter assistant. Quinò, quia constitutione Gregor. X. IV. facta est expressa mentio laicorum, & non clericorum: ibi ad vnum tantum formam reducimus, & moderamur, ut laicis ad Ecclesias, locaque sacra, & religiosa confugientibus. Ergo clarè insinuatam est clericos comparatione suorum iudicium non habere hanc immunitatem, quodque amplius constat ex eo quod ibi reuocatur omnia privilegia laicis concessa extrahendi delinquentes à loco sacro, nulla mentione facta clericorum. Denique pro hac parte est ratio satis congruens; quia immunitas Ecclesie læditur, quando contra eius voluntatem delinquens ibi existens extrahitur. Sed hoc locum non habet, cum iudex Ecclesiasticus extrahat clericum, quia tunc ex voluntate Ecclesie extrahitur. Ergo.

16 Verùm alij plures Doctores affirmant clericos gaudere supradicta immunitate; sic dicentes esse communem sententiam defendit Farinac. de carcerib. q. 28. num. 7. & in append. de immunit. cap. 2. n. 34. Couar. 2. var. cap. 10. num. 16. Bernard. Diaz. pract. cap. 115. alias 123. Clarius in pract. §. fin. q. 302. Decian. tract. crim. lib. 6. cap. 26. num. 1. Tulchus pract. conf. verbo Ecclesia. concl. 9. num. 17. & conclus. 11. num. 27. Alexand. Ambrosio. cap. 12. de immunit. n. 3. Mariana Ital. tract. de immunit. lib. 1. cap. 3. §. 1. Ioann. Gutier. pract. quæst. civil. q. 3. num. 1. ubi affirmat hanc veriorum esse sententiam in puncto iuris, num. tamen 3. dicit contrarium esse consuetudine receptum. Moentur. ij Doctores. Primò, quia iura loquentia de immunitate, generaliter, & absque ulla limitatione loquuntur, ut constat ex cap. inter alia, cap. id constituitur, cap. definitur, cap. si quis contumax, cap. si quis inuentus, & alia 17 q. 4. Ergo non debes ad solos laicos privilegium limitare. leg. de pretio, ff. de Publicana, aliàs clerici deterioris essent conditionis, quam laici; si quidem privilegium laicis concessum clericis denegatur. Secundò, hoc privilegium non personis, sed locis conceditur, vel ut melius dicam personis propter locum conceditur; sed locus communis est tam clericis, quam laicis, & magis proprius clericorum, quam laicorum. Ergo eius privilegium clericis potius competere debet, ut laici comprobant Roman. ex doctrina Bart. & Baldi, cons. 234. Neque obstat dicere æque gaudere clericos privilegio immunitatis, ac laicos, comparatione quidem iudicium secularium, non Ecclesiasticorum. Hoc enim non est gaudere privilegio immunitatis; sicuti non dicitur laicus gaudere privilegio immunitatis ex eo quod existens in loco sacro non possit ab Ecclesiastico iudice puniri. Requiritur ergo, ut à suo proprio iudice puniri non possit. At si clericus à suo iudice puniri potest, neque illum Ecclesia secutum reddit, nullum privilegium ex loci immunitate habet. Tertiò, potius clericis, quam laicis competere debet ne possint inuiti ex Ecclesia extrahi à suis iudicibus: quia Ecclesia domus est clericorum. In domo autem propria non decet quem capere, & vinculis alligare leg. plerique, ff. de in ius vocando leg. Nemo off. de Reg. iuris. Quattò, arguo ex concilio Irdelen. relato in cap. nullus 17 q. 4. ibi. nullus clericorum seruum, aut discipulum suum ad Ecclesiam confugientem extrahere audeat, vel flagellare præsumat. Quod si fecerit, donec dignè pœniteat à loco, cui honorem non dedit, segregetur. Ergo si dominus seruum, & magister discipulum non potest ab Ecclesia extrahere, & ob correctionem punire, neque iudici Ecclesiastico licet ibi clericum extrahere.

17 Ego verò dicendum existimo spectato iuris rigore utramque sententiam esse probabilem. At audent consuetudine credo primam sententiam probabiliorum esse, quia ut bene dicit Gutier. in loco supra allegato: possim iudices Ecclesiastici delinquentes clericos ex Ecclesia extrahunt, & vinculis ligant sine vilo sermulo, neque vilius est, qui immunitatem proclamet, & ratione illius se defendere procurer; cum enim ab eodem principio, & potestate Ecclesiastica iudicandi, & immunitas ortum habuerit, non erat conueniens, ut vna adversus aliam pugnaret. Quapropter absque violatione reverentie debita loco sacro sententia Ecclesiastica delinquentis pronunciaripotest in Ecclesia cap. præceptum 2. q. 2. & tradit glossa cap. nullus clericorum 17 q. 4. Ergo signum est comparatione Ecclesiastici iudicis non procedere immunitatem.

18 Neque obstant rationes, quibus probamus gaudere hac immunitate. Ad primum dicimus satis in supradictis textibus insinuari sermonem esse de laicis, & non de clericis delinquentibus. Tum quia rectoribus Ecclesie datur potestas defendendi delinquentem cap. inter alia. Ergo non debent ipsi prætere punitionem. Tum quia Gregor. XIV. satis explicuit. Ad secundum admitto hoc privilegium locis esse concessum, sed adversus iurisdictionem secularem, quæ Ecclesie extranea est, & sic clericus delictum committens, & ad Ecclesiam confugiens duplici titulo à iurisdictione seculari exemptus est. Primò, ratione personæ. Secundò, ratione loci. Ad tertium, dico

I 3 non

non licere in propria domo capere ab alio quam a superiore illius domus, cum autem Episcopus superior sit Ecclesie, poterit clericum ibidem capere. Ad quantum. Respondeo ibi prohiberi immoderatam castigationem ferui, & discipuli, secus moderatam, quam tamen in Ecclesia fieri posse probat Glossa ibi.

19 Octavo dubitatur, an feruus per respectum ad dominum gaudeat immunitate? Diximus in principio huius puncti comparatione iudicis immunitate gaudere, quia comparatione illius per accidens est qualitas feruitutis. At respectu domini dicit Innocent. III. in cap. inter alia. S. si vero feruus, de immunit. Ecclesiar. vt postquam de immunitate sua dominus eius clericis iuramentum prestiterit, ad feruitiam domini sui reddere compellitur, etiam inuitus, alioquin a domino poterit occipari. Idem habetur leg. present. S. fin. Cod. de his qui ad Ecclesiam confug. Quae decisio procedit, cum delictum ferui paruum, aut nullum fuit; tunc enim iuramento praestito videtur sufficiens securitas feruo dari, & periculum immoderate castigationis tolli. At si delictum graue sit regulariter iuramentum non sufficit, sed securitatem aliam debet dare dominus; alia non obligabitur prelati Ecclesiastico seruum tradere; sic tradit glossa in dicta leg. present. vers. aut propter delictum, & in auctent. de mandatis principum. in §. publicorum. vers. vel propter malificium. & pluribus firmat Farinac. in append. de immunit. cap. 4. num. 76. Franc. Suar. lib. 3. cap. 10. num. 2. Guttier. pract. quast. ciuil. quast. 1. num. 1. & 18. Azor. 2. p. lib. 9. cap. 9. quast. 9. in fine. Anastat. Germ. de sacrorum immunit. lib. 3. cap. 16. num. 55. & alij. Quod si dominus hanc securitatem noluerit, vel non poterit concedere, credo compellendum esse dominum seruum vendere, neque debere illi tradid. ex §. in insit. quibus alienare licet, vel non, & glossa in dicta leg. present. & in auctent. de mandatis, & tradit Abbas cap. inter alia, num. 23. Anton. de Butrio num. 17. Decian. lib. 6. cap. 16. num. 9. & alij relati a Farinac. in append. de immunit. cap. 4. num. 69.

PUNCTVM VIII.

An supradictis debita sit immunitas in causa ciuili?

- 1 Proponitur ratio dubitandi; an debitor eo fugiens ad Ecclesiam gaudeat immunitate.
- 2 Tenendum est gaudere debitoris immunitate.
- 3 Satisfit rationi dubitandi.
- 4 Aliquibus placet hoc limitandum esse ne procedat in suspecto de fuga. Sed non approbatur limitatio.
- 5 Alij limitant in debitoribus tributis, sed non placet.
- 6 Alij limitant in debitoribus salutiis, sed probabilis est non debere admitti talem limitationem.

Coniungere potest quem debitorem esse, nec esse soluendo, tunc carceri emancipandum esse, si non soluat, confugit ad Ecclesiam, existitne securus?

Ratio dubitandi est; quia immunitas Ecclesiarum a iure Ecclesiastico non ciuili promanant. At ius Ecclesiasticum solum delinquentibus immunitatem concedit, non debitoribus, vt patet ex c. inter alia ex eius principio, ibi quantumcunque graua maleficia perpetraverit, ex cap. id constituitur, ibi non liceat reos ab Ecclesiis extrahere. Rei autem prompti sunt delinquentes, non debitoribus, & ex cap. si quis contumax, cap. si quis inuenerit, cap. frater, & alij, in quibus omnibus mentio fit de delinquentibus, non de debitoribus, & elatus ex constitutione Gregoriana, ibi laicum delinquentem, & infra quodque delinquentes laici, & ex toto eius contextu. Ergo debitoribus ex iure Ecclesiastico immunitas non debetur. Ergo ad summum debetur illis ex iure ciuili. Ergo ubi ius ciuile non obligat, non habebit effectum. Deinde hanc immunitatem solum esse potest, vt debitor poenam corporis non sustineat, at ne laboret, & creditor seruientis satisfaciatur, non videtur rationalis; tum quia prauidetur iuris textui, & fauet nocenti. Quod non leuiter confirmatur exemplo ferui fugientis ad Ecclesiam ob feruitiam domini, qui securitate accepta domino redditur, ne dominus priuatur iure sibi quaesito, quod habet, vt feruus ei laboret. Sed creditor habet ius, vt sibi debitor soluat debitum, vel saltem laboret, quoad possit, ad solutionem. Ergo iniuste impeditur, ne hanc obligationem implcat.

2 Nihilominus tenenda est tam in consulendo, quam in iudicando communis sententia; gaudere scilicet debitorem immunitate: si Abbas in cap. inter alia de immunit. num. 22. & seq. Decian. tract. crim. lib. 6. cap. 28. num. 34. Ioann. Guttier. pract. quast. ciuil. lib. 3. quast. 1. per totam, Farinac. de carcerib. q. 28. num. 31. & in append. de immunit. cap. 3. n. 57. Alexand. Ambrosio. de immunit. & libere. Ecclesiast. cap. 13. numer. 1. Azor. 2. p. lib. 9. cap. 9. quast. 9. Anastat. Germ. de sacrorum immunit. lib. 2. cap. 16. numer. 8. & seqq. Franc. Suar. lib. 3. cap. 11. num. 3. Bonacin. disp. 3. quast. 7. de immunit. §. 4. num. 1. Ratio est; quia hanc immunitatem iure ciuili est concessa ex leg. pra-

sent. Cod. de his, qui ad Ecclesiam confug. & leg. vlt. eodem tit. & ibi Doctores. Sed Ecclesia approbat leges, & constitutiones ciuiles, quae Ecclesiarum immunitati a se statuant non prauident, sed potius fauent, & augent, approbatque contrarium cap. inter alia, & Tident. s. ff. 25. cap. 20. Ergo huiusmodi leges ciuiles canonizantur. Ergo non solum a iure ciuili, sed canonico hanc immunitatem debitoribus est concessa.

3 Et ex his soluitur ratio dubitandi. Fateor, inquam, expressis solum mentionem fieri delinquentibus, & non debitoribus; quia concessa immunitate delinquentibus, debitoribus concessa manebat; eo quod absurdum erat nocentibus fauere innocentibus exclusis. Adde sub nomine reorum ciuili proprie delinquentes intelligantur, debitores etiam possunt intelligi, quia rei sunt in iudicio, & cum hoc sit privilegium fauorabile, debet secundum omnem latitudinem suae significationis accipi. Ad confirmationem respondeo immunitatem esse, non solum vt confugientem defendat a poena corporali, sed ne ibi existens extrahatur, vinculis alligetur, aut aliquo modo vexetur, poterit tamen citari, & si se non defendit, mittetur creditor in eius bonorum possessionem. Nunquam tamen tradendus est creditori in seruum, quia hoc non debetur creditori, nisi post sententiam, & quasi in poenam. Secus de seruo fugitio, cuius possessio, & dominium est apud dominum. Quamuis sciam contrarium placuisse Oldrad. conf. 54. & Panom. cap. inter alia, num. 22. Boerio decif. 2. 15. n. 7. Alberici. p. fauororum, quast. 39. & in Rub. Cod. de his qui ad Ecclesiam confug. & alij.

4 Aliqui limitant hanc doctrinam. Primò in suspecto de fuga, quem esse tradendum iudici, vt securus reddatur creditori, affirmant: sic plures relati a Couar. 2. var. cap. 20. num. 14. & ab Anastat. Germ. de sacrorum immunit. lib. 3. cap. 16. num. 59. & sequent. Mouentur. Primò, quia si suspecti de fuga possunt in die festo capi, & incarcerari: imò ab incompetenti iudice ob periculum fugae, vt ex Bald. Bart. Socino, Iafone & alijs probat Couar. 2. var. cap. 20. num. 14. Ergo possunt in loco facto argum. sumpto de temp. ad locum leg. vnum, ff. certum petatur, leg. ratio, §. si per venditorem, ff. de actionib. empti. Secundo, debitor suspectus de fuga, est suspectus de graui peccato si quidem fugit debiti solutionem, & creditorem hinc causa fraudat. Sed Ecclesia iustum est, vt hoc peccatum impediatur, cum facile possit. Ergo tenetur iudici hunc debitorem tradere, vel alia via securum creditorem reddere de fuga debitoris. Verum hanc limitatio mihi non probatur. Tum quia communiter a Doctoribus reicitur. Tum quia delictum debitoris committendum non potest impedire immunitatem loco facto concessam. Tum quia alia via fuga impediti potest absque eo quod ab Ecclesia extrahatur: potest enim a iudice custodia apponi. Tum denique quia privilegium immunitatis non excludit suspectum de fuga. Neque argumentum de tempore ad locum est firmum, siquidem malefactor puniti potest in die festo, non autem in loco facto; & ita hanc limitationem reicitur Couar. & Anast. Gerno. supra. Bonacin. quast. 7. de immunit. §. in princ. Suar. cap. 11. num. 3. Farin. in append. de immunit. cap. 3. n. 60. Alex. Ambrosio. de immunit. & libere. Ecclesiast. c. 13. num. 3. & alij.

5 Secundo limitant alij in debitoribus tributorum, quem dicunt ab Ecclesia extrahi posse: sic Petr. Greg. s. in ap. iuris, lib. 33. c. 22. n. 2. Ancharan. c. inter alia n. 6. & 7. Anton. de Butrio n. 3. Oldrad. conf. 54. n. 2. Subdit tamen attendendum esse consuetudinem. Mouentur ex Auctent. de mandatis principum, §. publicorum iuncta glossa ibi; ubi id expresse habetur. Et similia potest ratio in hunc modum. Debitori conceditur immunitas ab Ecclesia, quatenus Ecclesia approbat leges ciuiles immunitatem concedentes. At non est lex ciuili, quae his debitoribus immunitatem concedat; sed potius est lex, quae illis immunitatem denegat. Ergo nulla est immunitas his debitoribus ab Ecclesia concessa. Fateor rationem esse efficacem, sed non est a communi sententia recedendum, neque immunitati Ecclesiasticae derogandum, quae non fundatur solum ex eo quod approbet constitutiones ciuiles loquentes de debitoribus, sed etiam ex eo quod omnibus delinquentibus, & reis hanc immunitatem concedat, aliquibus casibus exceptis: quae generali conceptione, ex communi Doctorum sententia, debitoribus quicunque fiat, & qui rei in iudicio nominantur, veniunt intelligendi; his pluribus firmat Couar. 2. var. cap. 20. num. 14. vers. sed profecto, Farinac. de carcerib. quast. 28. n. 31. & in append. de immunit. cap. 3. num. 51. Bonac. disp. 3. quast. 7. de immunit. §. 4. n. 2. Franc. Suar. lib. 3. cap. 11. num. 3. Alexand. Ambrosio. de immunit. cap. 13. n. 2. Anast. Germ. de sacrorum immunit. lib. 3. cap. 16. num. 110. Azor. 2. p. lib. 9. cap. 9. vers. item dubie quaestio est, & alij apud ipsos. Hinc colligo a fortiori gaudere immunitate obligatum ad rationem ex causa alicuius administrationis; sic Nauar. cap. 25. numer. 19. in fine. Farinac. in append. num. 63. Decian. lib. 6. cap. 28. num. 31. & alij. Quae obstat textus in cap. vxor. 17. quast. 4. ubi quidam iudex nomine Felix obligatus ad rationem, confugit ad Ecclesiam, & Helas Papa mandat, praestito iuramento impunitatis, illum extrahere. Non